

ANALÝZA

VÝSLEDKŮ VOLEB
DO EVROPSKÉHO
PARLAMENTU 2024
Z HLEDISKA
ZASTOUPENÍ ŽEN
A MUŽŮ

Fórum 50 %, o.p.s | www.padesatprocent.cz

Analýza vznikla
v rámci projektu
„WomenPower:
Posilování hlasu žen
ve veřejném životě“,
který je
spolufinancován
Evropskou unií.

Projekt „WomenPower: Posilování hlasu žen ve veřejném životě“ byl podpořen Transatlantic Foundation a je spolufinancován Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska Fóra 50 %, o.p.s. a nemusejí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu. Evropská unie ani orgán poskytující podporu za ně nemohou nést odpovědnost.

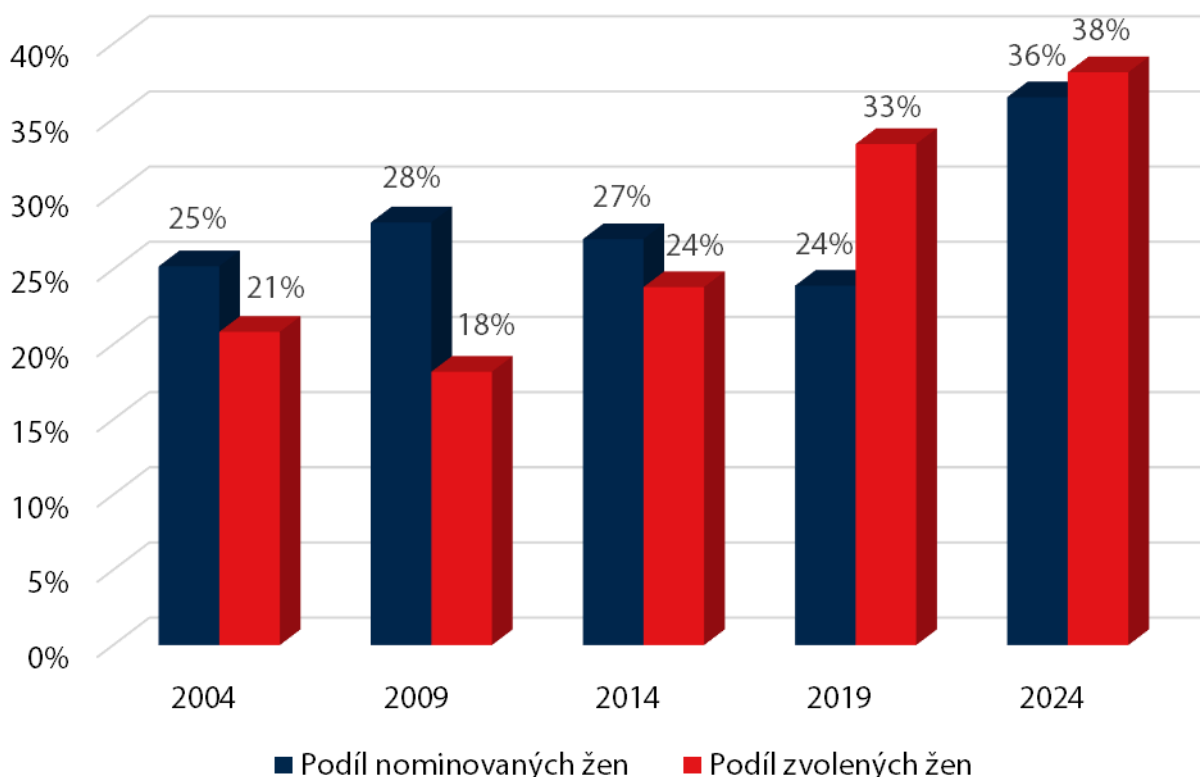
**Spolufinancováno
Evropskou unií**

G | M | F

**Transatlantic
Foundation**

Výsledek voleb potvrdil předpoklad, že i přesto, že letos **kandidovalo historicky nejvíce žen**, se jejich **podíl mezi zvolenými** českými poslanci a poslankyněmi v Evropském parlamentu **výrazně nezměnil**. Zvoleno bylo celkem **8 žen** – tedy o jednu ženu více než v předchozích volbách v roce 2019. Podíl zvolených žen letos činí **historicky nejvyšších 38 %** a oproti volbám v roce 2019 to znamená zvýšení o necelých 5 procentních bodů. Zároveň šlo o volby do Evropského parlamentu s dosud vůbec **nejvyšší volební účastí**, která činila více než 36 %.

Graf č. 1: Vývoj zastoupení žen v Evropském parlamentu za ČR 2004–2024

Zdroj dat: ČSÚ, graf Fórum 50 %

Českou republiku bude v následujícím volebním období v Evropském parlamentu zastupovat celkem 7 politických subjektů: hnutí ANO, koalice SPOLU (ODS + TOP 09 + KDU-ČSL), koalice Přísaha a Motoristé, koalice STAČILO! (KSČM + SD-SN + ČSNS), koalice Starostové a osobnosti pro Evropu (STAN + SLK), Česká pirátská strana a koalice SPD + Trikolora.

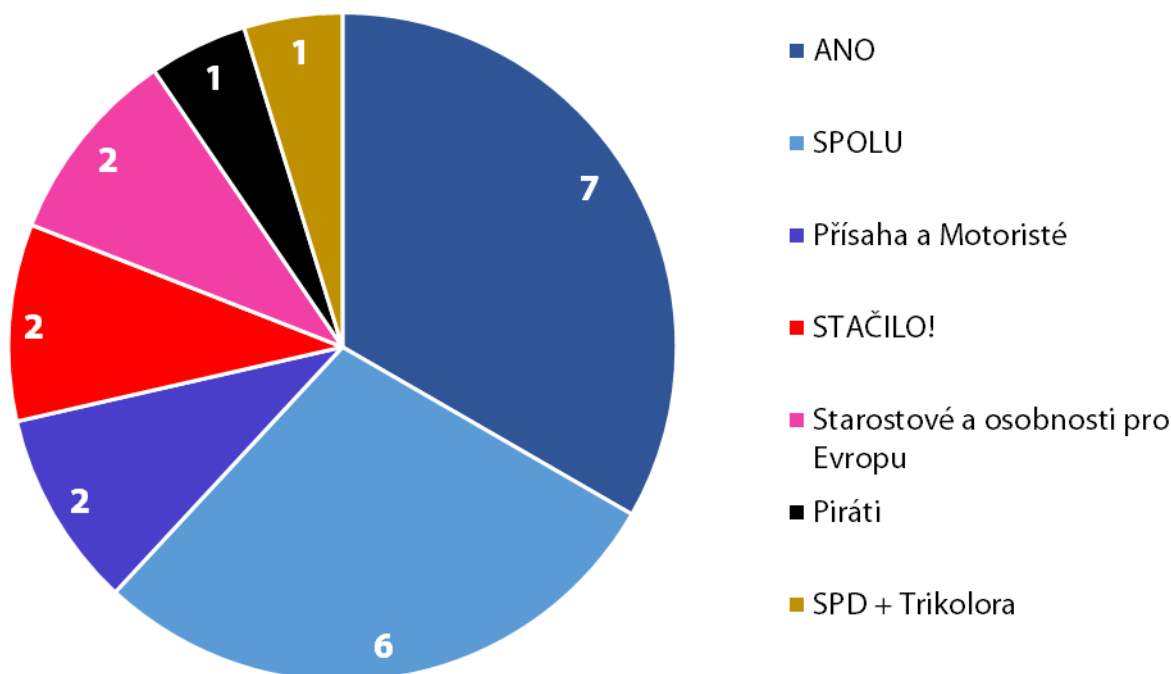
V české delegaci bude Česko zastupovat 8 europoslankyň: za hnutí ANO **Klára Dostálová**, **Jana Nagyová** a **Jaroslava Pokorná Jermanová**, dále **Veronika Vrecionová** (koalice SPOLU – ODS), **Nikola Bartůšek** (Přísaha + Motoristé – Přísaha), **Kateřina Konečná** (koalice STAČILO! – KSČM), **Danuše Nerudová** (koalice Starostové a osobnosti pro Evropu – STAN) a **Markéta Gregorová** (Piráti).

Z Grafu č. 1 je patrné, že stejně jako v předchozích volbách byl **podíl zvolených žen vyšší než jejich celkové zastoupení na kandidátních listinách**. V prvních třech volbách v letech 2004–2014 tomu bylo vždy naopak, a to především kvůli tomu, že ženy byly zastoupeny na nižších, nevolitelných, místech nebo na kandidátních listinách politických uskupení, kterým se nepodařilo překonat potřebnou 5% hranici zisku hlasů.

Porovnání jednotlivých politických subjektů z hlediska zastoupení žen a mužů v Evropském parlamentu

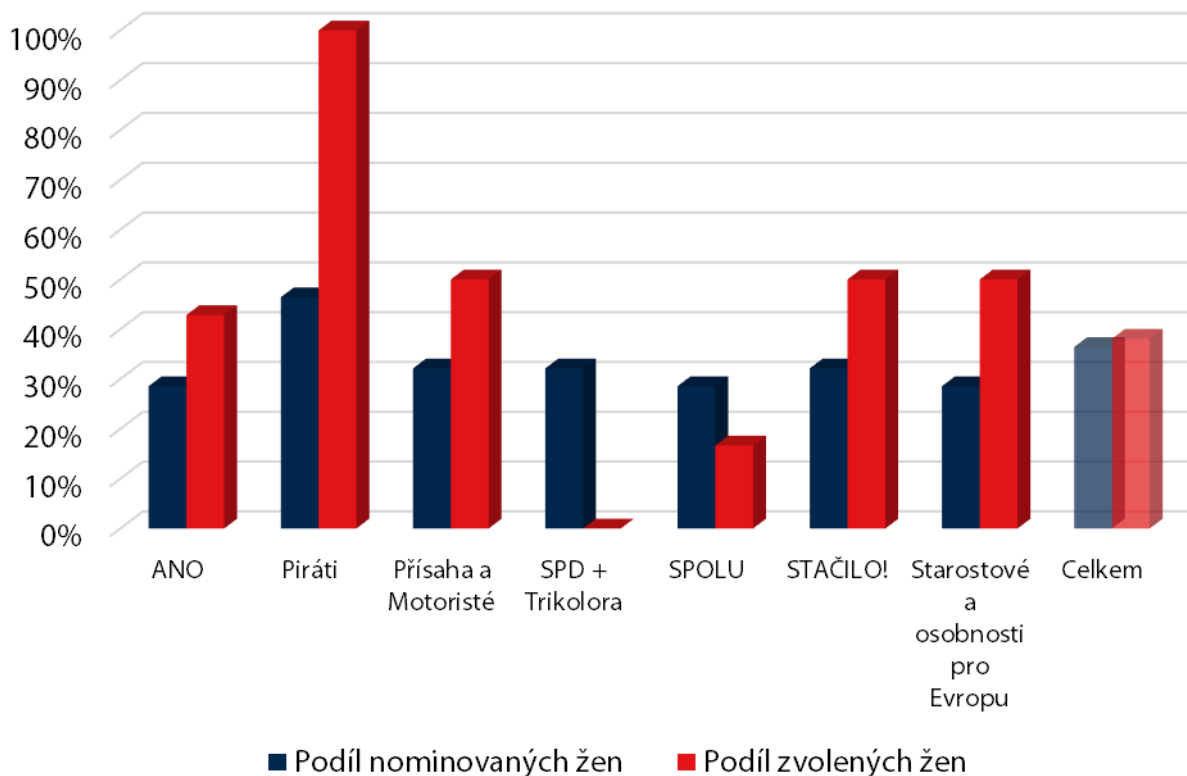
Pro konečný výsledek z hlediska zastoupení žen bylo dle předpokladů rozhodující rozdělení mandátů mezi jednotlivé kandidující subjekty. A jak uvidíme dále, do konečného zastoupení žen v české delegaci v Evropském parlamentu zasáhlo i udělování preferenčních hlasů.

Graf č. 2: Zisk mandátů ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 dle jednotlivých politických stran

Zdroj dat: ČSÚ, graf Fórum 50 %

Když se podíváme na jednotlivé politické subjekty, které získaly mandáty pro období 2024–2029, pro většinu z nich také platí, že celkově vyslaly do voleb menší podíl žen, než jaký nakonec tvoří mezi zvolenými europoslanci a europoslankyněmi (viz Graf č. 3). Vzhledem k tomu, že s výjimkou dvou nejsilnějších uskupení – hnutí ANO a koalice SPOLU – všechna ostatní zvolená uskupení získala maximálně 2 mandáty, činí konečné zastoupení žen v těchto případech 100 %, 50 % nebo v případě koalice SPD + Trikolora 0 %. Při takto nízkých číslech je také komplikované porovnávat podíl nominovaných a zvolených žen.

Graf č. 3: Podíl nominovaných a zvolených žen za jednotlivé kandidující subjekty ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024

Zdroj dat: ČSÚ, graf Fórum 50 %

Porovnání podílu nominovaných a zvolených žen lze nejlépe provést u dvou nejméně úspěšných subjektů: zatímco **hnutí ANO** nominovalo ženy na přední místa kandidátní listiny a podíl zvolených europoslankyň je vyšší než celkový podíl žen na kandidátce, u **koalice SPOLU** je tomu přesně naopak. Zatímco celkový podíl žen na kandidátce činil stejně jako v případě hnutí ANO necelých 29 %, zvolena byla pouze jediná europoslankyně, což činí 16,7 %. Do hry zde vstupuje i fakt, že koalice SPOLU je tvořena třemi různými stranami, proto na každou připadlo méně volitelných míst. Další žena na kandidátce, Michaela Šojdrová (KDU-ČSL), byla až na 9. místě. Aby byl podíl žen (bez vlivu preferenčního hlasování) vyšší, musela by koalice získat o polovinu mandátů více.

Tabulka č. 1: Výsledky voleb a zastoupení žen v Evropském parlamentu za ČR v roce 2024

Politická strana / hnutí / koalice	Podíl nominovaných žen	Zisk mandátů celkem	Počet mandátů obsazených ženami	Zastoupení žen	Rozdíl nominované a zvolené
ANO	28,6%	7	3	42,9%	+14,3 p.b.
SPOLU	28,6%	6	1	16,7%	-11,9 p.b.
Přísaha a Motoristé	32,1%	2	1	50,0%	+17,9 p.b.
STAČILO!	32,1%	2	1	50,0%	+17,9 p.b.
Starostové a osobnosti pro Evropu	28,6%	2	1	50,0%	+21,4 p.b.

Politická strana / hnutí / koalice	Podíl nominovaných žen	Zisk mandátů celkem	Počet mandátů obsazených ženami	Zastoupení žen	Rozdíl nominované a zvolené
Piráti	46,4%	1	1	100,0%	+53,6 p.b.
SPD + Trikolora	32,1%	1	0	0,0%	-21,1 p.b.
Celkem	36,4%*	21	8	38,1%	+1,7 p.b.

* Za všechny kandidující subjekty.

Zdroj dat: ČSÚ, tabulka Fórum 50 %

S ohledem na fakt, že **většina zvolených subjektů kandidovala ve volbách v koalicích**, lze poměrně problematicky porovnávat i zastoupení žen s předchozími volbami v roce 2019. Některé z nich navíc v předchozím funkčním období v Evropském parlamentu zastoupeny vůbec nebyly. A jak již bylo řečeno, většina subjektů získala jen malé množství mandátů.

Nicméně, když se podíváme na výsledky z hlediska jednotlivých navrhuječích stran, vidíme, že s ohledem na menší zisk mandátů (pouze 1 oproti 3 v roce 2019) se zvýšil poměr žen zvolených za Piráty – vzhledem k tomu, že byla zvolena jediná kandidátka, činí v tomto případě podíl žen 100 %, zatímco v předchozích volbách stejný počet žen znamenal podíl třetinový. Naopak zisk 2 mandátů oproti 1 v roce 2019 znamenal relativní snížení podílu žen za koalici STAČILO! (resp. KSČM jako její součásti kandidující i v roce 2019) o polovinu. Přesně opačně je tomu v případě STAN – hnutí v předchozím období zastupoval jediný europoslanec, letos byla zvolena lídryně kandidátky i druhý kandidát v pořadí.

Za hnutí ANO byly v obou volbách shodně zvoleny 3 ženy. Vzhledem k tomu, že v roce 2024 získalo hnutí o jedno křeslo více, znamená to, že se relativní podíl žen zvolených za ANO mírně snížil. Nejsložitější je situace v koalici SPOLU, jejíž součástí – ODS, TOP 09 a KDU-ČSL – měly své europoslankyně a europoslance již v minulém funkčním období. Když se podíváme na jednotlivé navrhuječící strany samostatně, vidíme, že v případě ODS zvolení 1 ženy s ohledem na celkově nižší zisk mandátů (3 oproti 4 v roce 2019) se relativní podíl žen zvýšil z jedné čtvrtiny na jednu třetinu. Naopak v případě KDU-ČSL nižší zisk mandátů (1 oproti 2 v roce 2019) znamenal i nižší, resp. nulové, zastoupení žen.

Tabulka č. 2: Srovnání zastoupení žen v Evropském parlamentu po volbách v letech 2019 a 2024 podle stran

Politická strana / hnutí	2019		2024		Rozdíl
	Počet zvolených žen	Podíl zvolených žen	Počet zvolených žen	Podíl zvolených žen	
ANO	3	50 %	3	42,9 %	-7,1 p.b.
SPOLU	2	25 %	1	16,7 %	-8,3 p.b.
ODS	1	25 %	1	33,3 %	+8,3 p.b.
TOP 09	0	0 %	0	0 %	=
KDU-ČSL	1	50 %	0	0 %	-50 p.b.

Přísaha a Motoristé	-	-	1	50 %	NR
STAČILO!	1	100 %	1	50 %	-50 p.b.
<i>KSČM</i>	1	100 %	1	100 %	=
<i>SD-SN</i>	-	-	0	0 %	NR
Starostové a osobnosti pro Evropu	0	0 %	1	50 %	+50 p.b.
<i>STAN</i>	0	0 %	1	50 %	+50 p.b.
<i>SLK</i>	-	-	-	-	-
Piráti	1	33,3 %	1	100 %	+66,7 p.b.
SPD + Trikolora	0	0 %	0	0 %	=
<i>SPD</i>	0	0 %	0	0 %	=
<i>Trikolora</i>	-	-	-	-	NR

Zdroj dat: ČSÚ, tabulka Fórum 50 %

Preferenční hlasy

Pro získání mandátu bylo zpravidla klíčové pořadí na kandidátní listině. Pouze v případě České pirátské strany znamenalo přednostní hlasování **změnu z hlediska zastoupení žen a mužů**, což se pozitivně projevilo i v celkovém zastoupení žen v české delegaci v Evropském parlamentu. Zisk 23 388 preferenčních hlasů (téměř 13 %) pro **Markétu Gregorovou** stačil k „přeskočení“ lídra kandidátky Marcela Kolaji a získání jediného mandátu, který straně připadl. Z původně nevolitelného 2. místa na kandidátní listině koalice SPD + Trikolora získal mandát i **Ivan David**. Vzhledem k tomu, že lídrem kandidátky byl muž, na celkové zastoupení žen a mužů neměl tento posun dopad.

Nejvíce preferenčních hlasů – 171 142 (22 %) – získala lídryně kandidátní listiny hnutí ANO **Klára Dostálová**. Následuje jí lídr koalice Přísaha + Motoristé **Filip Turek**, který s 152 196 přednostními hlasy je zároveň přeborníkem v relativním zisku preferenčních hlasů – jejich podíl činil téměř polovinu hlasů pro toto volební uskupení. S odstupem následují nominant ODS a lídr kandidátky koalice SPOLU **Alexandr Vondra** (118 492 – 18 %) a lídryně koalice STAČILO! nominovaná KSČM **Kateřina Konečná**, která získala celkem 115 386 přednostních hlasů, což činilo téměř 41 % všech pro koalici odevzdaných hlasů.

Tabulka č. 3: Úspěšnost zvolených europoslankyň a europoslanců při získávání preferenčních hlasů ve volbách v roce 2024

Kandidát*ka	Volební strana	Navrhující strana	Přednostní hlasy	Přednostní hlasy (%)*	Změna pořadí**
Klára Dostálová	ANO	ANO	171142	22,0%	-
Filip Turek	Přísaha + Motoristé	PŘÍSAHA	152196	50,0%	-
Alexandr Vondra	SPOLU	ODS	118492	17,9%	-
Kateřina Konečná	STAČILO!	KSČM	115386	40,6%	-
Luděk Niedermayer	SPOLU	TOP 09	88631	13,4%	+1
Tomáš Zdechovský	SPOLU	KDU-ČSL	66948	10,1%	+1
Danuše Nerudová	STAN+SLK	STAN	59577	23,1%	-
Jaroslava Pokorná Jermanová	ANO	ANO	49683	6,4%	+4
Jan Farský	STAN+SLK	STAN	44503	17,2%	-
Veronika Vrecionová	SPOLU	ODS	35310	5,3%	-2
Jaroslav Bžoch	ANO	ANO	31989	4,1%	-1
Ondřej Kolář	SPOLU	TOP 09	31623	4,8%	-
Ivan David	SPD+Trikolora	SPD	30892	18,2%	+1
Ondřej Dostál	STAČILO!	SD-SN	24403	8,6%	-
Markéta Gregorová	Piráti	Piráti	23388	12,7%	+1
Nikola Bartůšek	Přísaha + Motoristé	PŘÍSAHA	21162	6,9%	-
Ondřej Krutílek	SPOLU	ODS	20504	3,1%	-
Jana Nagyová	ANO	ANO	14448	1,9%	-1

* Údaj uvádí podíl hlasů odevzdaných pro konkrétní kandidující osobu na celkovém počtu hlasů odevzdaných dané volební straně.

** Kladná hodnota znamená posun na vyšší pozici na kandidátní listině oproti původnímu pořadí, záporná hodnota znamená sestup na nižší pozici oproti původnímu pořadí na kandidátní listině dané volební strany.

Zdroj dat: ČSÚ, tabulka Fórum 50 %

© Fórum 50 %, o.p.s

2024

www.padesatprocent.cz